

GOVERNMENT POLICY OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA ON FOREIGN INVESTMENT ACTIVITIES AND FACTORS AFFECTING IT

Dilafuz G`ofurova Zoxid qizi¹

¹ www.gofurova.dilafuz.1999@gmail.com

University of World Economy and Diplomacy,

Student of the Faculty of International Economics and Management

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5062376>

ARTICLE INFO

Received: 20th June 2021

Accepted: 25th June 2021

Online: 30th June 2021

KEY WORDS

Central Asia, China, foreign investment, institutional impact, legal protection, foreign direct investment, offshore, Uzbekistan.

ABSTRACT

The study of the investment strategy pursued by the People's Republic of China and the current investment climate will provide opportunities for countries to improve the investment climate, expand and increase the efficiency of domestic investment sources, and develop new approaches to attracting foreign investment. The study is controversial not only in foreign countries with investment ties with China, but also in the economic processes of Uzbekistan.

XITOIY XALQ RESPUBLIKASI XORIJIY INVESTITSION HARAKATLAR BO`YICHA OLIB BORILGAN DAVLAT SIYOSATI VA UNGA TA`SIR ETUVCHI OMILLAR

Dilafuz G`ofurova Zoxid qizi¹

¹ www.gofurova.dilafuz.1999@gmail.com

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti,

Xalqaro iqtisodiyot va menejment fakulteti talabasi

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 20-iyun 2021

Ma`qullandi: 25-iyun 2021

Chop etildi: 30-iyun 2021

KALIT SO`ZLAR

Markaziy Osiyo,
Xitoy, xorijiy investitsiyalar,
institutSIONAL ta'sir,
huquqiy himoya, to'g'ridan-
to'g'ri xorijiy
investitsiyalar, offshor,
O`zbekiston.

ANNOTATSIYA

Xitoy Xalq Respublikasi tomonidan yuritilayotgan investitsion strategiya va amaldagi investitsion muhitni o`rganish mamlakatlar uchun investitsiya muhitini yaxshilash, ichki investitsiya manbalarini kengaytirish va samaradorligini oshirish, xorijiy sarmoyalarni jalb qilishning yangi yondashuvlarini ishlab chiqish imkoniyatlarini beradi. Tadqiqot nafaqat Xitoy bilan sarmoyaviy aloqadagi xorijiy mamlakatlarda, balki O`zbekiston iqtisodiy jarayonlarida ham bahsli hisoblanadi.

Xitoy Xalq Respublikasi jahon savdosi uchun asosiy markazdir. U o'zining ulkan yer hajmi, aholisi, ishchi kuchi, o'sib borayotgan yirik iqtisodiyoti va strategik portlarini hisobga olgan holda, keng xalqaro investitsion doirada muhim mavqega ega. Xitoy Xalq Respublikasi o'zining yirik iste'mol bazasi va integratsiyalashgan ta'minot zanjirlari tufayli AQShdan keyingi global to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar manzilidir.

Xitoy hukumati quyidagi **sohalarga** investitsiyalarni jalb qiladi: yuqori texnologiyalar, uskunalar yoki yangi materiallar ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish sohasi, qayta ishlash, qayta tiklanadigan energiyadan foydalanish va atrof-muhitni muhofaza qilish. Biroq, shu o'rinda mamlakat asosiy tarmoqlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilmasligi ko'rinib turibdi, buning asosiy sababi esa Xitoy mahalliy firmalarni global raqobatdosh ko'p millatli korporatsiyalarga va tarixiy ravishda davlat monopoliyalari yoki an'anaviy ravishda davlat foydasidan foydalangan tarmoqlarga aylantirmoqchi. Hukumat, shuningdek, spekulyatsiya (pul, ko'chmas mulk yoki mol-mulk) dan foyda olish uchun mo'ljallangan investitsiyalarni to'xtatadi. Bundan tashqari, hukumat resurslarni talab qiladigan va ifloslantiruvchi sohalarga chet el investitsiyalarini cheklashni rejalashtirmoqda.

Xitoy sarmoyalarini ko'paytirmoqda va investitsion jozibadorlik darajasi ham oshgan ekanligini kuzatishimiz mumkin. Quyida xorijiy investorlar uchun Xitoy investitsion muhitining **afzalliklari** keltirilgan:

- 1,44 milliard potentsial mijozlarga ega bo'lgan dunyodagi eng yirik ichki bozor;
- Qulay geografik joylashuv (rivojlanayotgan Osiyo bozorlariga, Yaponiyaga, dengiz chegaralari yaqinida);
- Iqtisodiyotning tez sur'atlarda o'sib borishi tufayli xarid qobiliyati pariteti (PPP) bo'yicha yuqori darajadagi iqtisodiyot;
- Vaziyat ma'lum sohalarda o'zgarib borayotganiga qaramay, ish haqi narxi nisbatan past bo'lib qolishi.

Xitoy investitsiyalarning chet el investorlari uchun ba'zi **kamchiliklari** quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Doimiy ravishda o'zgarib turadigan huquqiy muhit;
 - Shaffoflikning yo'qligi va intellektual mulk huquqlarining zaif himoyasi;
 - Ishchi kuchining nisbatan katta qimini tashkil etuvchi qarigan aholi soni;
 - Korporativ qarzdorlikning yuqori darajasi;
- O'zbekiston hududida Xitoy investitsiyalari ishtirokida 300 dan ortiq korxonalar, shu jumladan, chet el kapitali ulushi 100 foiz bo'lgan 52 korxonalar asosan ishlab chiqarish, yengil sanoat mahsulotlari, qayta ishlash, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ta'minlash, vositachilik xizmatlari va boshqa sohalarda faoliyat yuritmoqda. Xitoyning yetakchi sanoat kompaniyalari bilan avvalo yuqori texnologiyalarga asoslangan tarmoqlarni rivojlantirish bo'yicha uzoq muddatli va o'zaro manfaatli aloqalarga alohida e'tibor qaratilmoqda. Neft va gaz, telekommunikatsiya, transport, kimyoviy

moddalar, kimyo sanoatida investitsion munosabatlar yo`lga qo`yilgan.¹

Xulosa qilib aytadigan bo`lsak, Xitoy hozirda o`zining istiqbolli sarmoyaviy munosabatlari, beg`araz yordam va oliyaviy ko`maklari orqali qator davlatlar bilan iqtisodiy-siyosiy munosabatlari mustahkamlamoqda. Xalqaro munosabatlarda esa asosiy investor vazifasini o`tagan holda, o`zining qator asosiy sanoat sohalari xorijiy to`g`ridan to`g`ri investitsiyalarni cheklashi bilan farqlanadi. Shuningdek, Xitoy o`z sarmoyalari va be`g`araz yordamlarini G`arb davlatlaridan farqli o`laroq iqtisodiy rivojlanish darajasi sust davlatlarga ko`rsatadi. Xitoyning Markaziy Osiyo,

xususan O`zbekiston bilan o`rnatilgan munosabatlarida ehtiyotkorlik chora tadbirlari amalga oshirilishi nazarda tutiladi.

Bugungi kundagi vaziyatdan kelib chiqqan holda O`zbekistonga investitsiya kiritishning quyidagi turli shakllarini **taklif** qilishimiz mumkin:

- Hamkorlikda qo`shma korxonalar tashkil etish;
- Investitsion munosabatlarda ayrim sohalarga to`siqlar qo`yish;
- Tabiiy resurslarga boy hududlarga investitsiya kiritishning oldini olish;

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, "Acting President Shavkat Mirziyoyev of Uzbekistan Meets with Wang Yi, 13, 2017
2. © Marokash dunyo yangiliklari. Barcha huquqlar himoyalangan. Ushbu materialni ruxsatsiz nashr etish, qayta yozish yoki tarqatish mumkin emas.
3. «Chet ellik investorlar huquqlarining kafolatlari va ularni himoya qilish choralari to`g`risida» O`zbekiston Respublikasining Qonuni, 25.12.2019

¹ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, "Acting President Shavkat Mirziyoyev of Uzbekistan Meets with Wang

Yi, 13, 2017

http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1415590.shtml